

Skrivelse

Datum
2025-04-29

Diarienummer
3.1.17-00798/2025

Regeringskansliet
Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Lägesrapport om marknadsläget i jordbrukssektorn den 29 april 2025

Sammanfattning

Faktor	Senaste månaden	Senaste året
Världsmarknadspriser jordbruksprodukter	Oförändrat	+7%
Världsmarknadspris för olja	-10%	-12%
Svensk produktion – animalier	Mjök -0,5% Nötkött -15,0% Griskött +1,0%	Mjök -0,7% Nötkött +1,0% Griskött +0,9%
Svenska produktpriser – vegetabilier	-0,7	+2,7%
Svenska produktpriser animalier	+1,5%	14,4%
Svenska produktionsmedelspriser	+1,2%	3,1%
Lönsamhet		Förbättring
Valutakurs SEK/USD	+5%	+13%

Det osäkra politiska läget har medfört stora och snabba svängningar på marknaden. Oljepriserna har gått ner liksom värdet på den amerikanska dollarn. Trots det oroliga läget har marknadspriserna för jordbruksprodukter varit relativt stabila. Utsikterna på norra halvklotet för 2025 års skörd ser bra ut i de flesta viktiga produktionsområden. Vädret har varit torrare och varmare än normalt i de centrala och norra delarna av EU och för att grödorna inte ska ta skada behövs regn. Under den senaste tiden har det kommit regn och oron för skördeskador har minskat. I de södra delarna av EU har det kommit regn under vintern och förutsättningar finns för en bra skörd.

I Sverige har vädret varit torrare och varmare under de senaste månaderna. Grundvattennivåerna är lägre än normalt, det har lett till att bevattningsförbud införts på Gotland redan från 15 april 2025.

Odlingen av höstsådda spannmåls- och oljeväxtgrödor beräknas öka under 2025 baserat på årets SAM-ansökningar. Odlingen av vall och bete väntas bli oförändrade medan den trädade arealen minskar.

Väderleken under vintern har varit gynnsam för de höstsådda grödorna och det har inte skett någon omfattande utvintring. Vårbruket kunde påbörjas betydligt tidigare än normalt och under gynnsamma förhållanden i stora delar av landet. För att grödornas skördepotential inte ska påverkas negativt behövs mer nederbörd relativt snart. Från mitten av april har vädret blivit kallare och mer nederbördsrikt. Det är främst de västra och mellersta delarna av landet som hittills fått lite större nederbördsmängder. Det har hittills varit få angrepp av svamp och insekter.

Mjölk- och grisköttproduktionen har varit stabil under inledningen av 2025. Produktionen av nötkött har däremot minskat kraftigt, -15 procent. Svag skörd under 2023 ledde till att färre kalvar föddes 2024 vilket lett till att färre djur slaktas för närvarande. Antalet moderdjur har minskat för dikor, mjölkkor och får mellan 2023 och 2024.

I januari 2025 bekräftades ett fall av mul- och klövsjuka i Tyskland, sedan dess har det inte skett några utbrott och landet är nu friförklarat. I mars bekräftades ett fall i Ungern som sedan följts av ytterligare fall. Även i Slovakien har det konstaterats fall av mul- och klövsjuka. I de drabbade länderna pågår insatser för att bekämpa sjukdomen, bland annat i form av vaccinering.

Lönsamheten i årets växtodling är osäker enligt LRF. Marknadpriserna är lägre för vissa grödor jämfört med förra året medan priserna på insatsvarorna är oförändrade.

Omvärldsfaktorer

Den senaste månaden har präglats av politisk oro vilket även påverkat marknaderna. Utspel från USA om högre tullar och fortsatt osäkerhet om utvecklingen i kriget mellan Ukraina och Ryssland är de viktigaste orsakerna till det instabila läget. Börskurserna runt om i världen har fluktuerat kraftigt, energipriserna har gått ner liksom värdet på den amerikanska dollarn. Oljepriset ligger för närvarande på en nivå runt 65 dollar per fat, det är en nedgång med 15 dollar sedan mitten på januari 2025. Värdet på den svenska kronan har stärkts jämfört med den amerikanska dollarn. Värdet på dollarn har fallit från cirka 11 kronor till 9,50 kronor. Kronan har även stärkts gentemot euron men förändringen är betydligt mindre. Värdet på euron har fallit från 11,50 kronor till 11,00 kronor.

KPIF (konsumentprisindex med fast ränta) för mars 2025 har ökat med 2,3 procent på årsbasis, det är en minskning med 0,5 procent jämfört med föregående månad. Efter en snabbare inflationsökning under februari har takten i mars återgått till samma takt som rådde i januari. Lägre priser på el och drivmedel bidrog till en lägre inflationstakt i mars. Nedgången motverkades däremot av högre matpriser. FAO:s prisindex för jordbruksprodukter för mars 2024 blev oförändrat föregående månad, jämfört med motsvarande månad för ett år sedan är det en ökning med 6,9 procent. Jämfört med rekordnoteringen våren 2022 har FAO:s index gått ner med

20 procent. Under den senaste månaden har priserna gått upp för i synnerhet kött och vegetabilisk olja medan priserna har fallit för spannmål och socker.

Trots oron på de finansiella marknaderna har prisrörelserna för jordbruksprodukter varit förhållandevis små. Väderleksförutsättningarna har varit goda under vintern i de flesta viktiga produktionsområden på det norra halvklotet. I Mars Bullentin från EU-kommission för april 2025 ser man fortsatt positivt på möjligheterna till en bra avkastning för årets skörd i EU. I södra Europa har det kommit nederbörd vilket har gynnat förutsättningarna för en bra avkastning. Det senaste månaderna har varit torra och varma i de centrala och norra delarna av EU. Det krävs nederbörd relativt snart för att det inte ska uppstå skador på grödorna. Störst oro för torkskador finns för de sydöstra delarna av EU. Under senare delen av april har det kommit regn i de nordvästra delarna av EU vilket minskat riskerna för torkskador. Även i USA och Östeuropa har det kommit regn den senaste tiden vilket minskat risken för torkskador på årets skörd.

Vädersituationen

Vädret i stora delar av landet har varit varmare och torrare än normalt under april. Den torra väderleken har lett till lägre grundvattennivåer i stora delar av landet. På Gotland har bevattningsförbud införts redan från 15 april. Grundvattennivåerna är för årstiden mycket under det normala i stort sett från södra Gävleborgs, Dalarna och Värmlands län och söderut i landet. Låga grundvattennivåer redan vid växtperiodens början kan innebära problem längre fram under säsongen om det regnar mindre än normalt och det behövs stora uttag av vatten för bevattning. Jordbruksverket kommer att få tillgång månadsprognoser för väderutvecklingen från och med början av maj.

Väderleken under vintern har varit gynnsam för de höstsådda grödorna och det har inte skett någon omfattande utvintring. Vårbruket kunde påbörjas betydligt tidigare än normalt i stora delar av landet. Varm och torr väderlek under slutet av mars och april gjorde att sådden kunde genomföras under mycket gynnsamma förhållanden. För att grödornas skördepotential inte ska påverkas negativt behövs nederbörd relativt snart. Från mitten av april har vädret blivit kallare och mer nederbördsrikt. Det är främst de västra och mellersta delarna av landet som hittills fått lite större nederbördsmängder. Låga grundvattennivåer redan vid växtperiodens början kan innebära problem längre fram under säsongen om det regnar mindre än normalt och det behövs stora uttag av vatten för bevattning. Det har ännu inte rapporterats om några allvarliga angrepp av svamp och insekter på spannmål och oljeväxter. Den torra väderleken har motverkat svampangrepp.

Produktion, priser och handel i Sverige

Data från årets SAM-ansökningar visar att intresset för odling av höstoljeväxter ökat kraftigt jämfört med förra året. Gynnsamma förutsättningar för höstsådd förklarar arealökningen. Bland spannmålsgrödorna ökar också de höstsådda grödorna medan de vårsådda minskar. Odlingen av potatis väntas öka medan odlingen av proteingrödor och sockerbetor minskar. Vall- och betesarealerna ligger i stort sett oförändrade medan trädan minskar. Orsaken till att trädan minskar torde bero på ändrade regler.

Mjolkproduktionen har varit i stort sett oförändrad under årets två första månader jämfört med samma period förra året. Slakten av grisar har ökat svagt under januari-februari i år jämfört med förra året. Slakten av nötkreatur har däremot minskat kraftigt under samma period. Årets slakt är 15 procent mindre jämfört med 2024. Brist på foder under 2024 till följd av ogynnsamt väder under växtperioden 2023 och osäkra marknadsförhållanden under 2023 var bidragande orsaker till att antalet födda kalvar minskade med 20 000 under 2024 jämfört med föregående år. Under årets två första månader har antalet födda kalvar minskat med tre procent jämfört med fjolåret. Minskat kalvantal avspeglas i att det finns färre djur att slakta för närvarande. Både antalet mjölkkor och dikor har minskat, enligt Jordbruksverkets räkning av nötkreatur i december 2024 minskade antalet moderdjur med 12 000 jämfört med 2023. Under den senaste månaden har flera av de ledande slakterierna höjt producentpriserna för flera köttslag samt för livdjur. Semineringarna av suggor har under årets tre första månader ökat svagt. Semineringarna av mjölkkor ökade under januari 2025 jämfört med samma månad förra året, i både februari och mars 2025 har dock semineringarna minskat. Under perioden januari-mars 2025 har antalet semineringar minskat med två procent jämfört med samma period 2024.

Jordbruksverkets statistik över antalet får i december 2024 visar på en minskning med nio procent jämfört med samma period 2023. Sedan 2018 har antalet får minskat med 20 procent. Antalet företag med får har minskat med tio procent sedan 2023 och med 15 procent sedan 2018. Produktionen av får- och lammkött minskade med 12 procent under 2024 jämfört med föregående år. Knapp tillgång på foder 2018 och 2023 samt rovdjursangrepp kan vara några orsaker till att fårproduktionen minskat de senaste åren.

Aktuellt på fisk och vattenbruksområdet

Sjömatskonsumtionen går neråt i Sverige vilket visas i en rapport av RISE på uppdrag av Jordbruksverket som publicerades i april. Konsumtionen år 2023 motsvarade 1,6 portioner per person och vecka, att jämföra med 2019 då konsumtionen var 1,9 portioner/vecka. Livsmedelsverkets rekommenderade intag är på 2–3 portioner/vecka. Konsumtionstrenden går neråt i hela Europa vilket kan förklaras av prisökningar på sjömat vilket gör att konsumenten väljer andra

proteinkällor. En annan aktuell fråga är att WWF gick ut med nya bedömningar i sin konsumentguide "Fiskguiden" för arterna makrill och sill den 8 april. Fiskguiden har stor marknadspåverkan. Samtidigt kan konsumenter ha svårt att ta till sig detaljerad information som att veta vart fisken är fångad och vilka rekommendationer som gäller för olika arter på olika platser. Därför kan marknadseffekter ses på bestånd som inte är utpekade som hotade. Tydlig och transparent konsumentinformation är efterfrågad och behövs om den negativa konsumtionstrenden ska kunna vända.

Djurhållning, djurskydd och djurhälsa

Mul- och klövsjuka är en a-sjukdom som EU-varit fri ifrån i många år. I januari 2025 bekräftade Tyskland ett utbrott av sjukdomen i en besättning med vattenbufflar. Efter utrotningsåtgärder är nu Tyskland friförklarad från sjukdomen.

Den 6 mars bekräftade Ungern sitt första utbrott av mul- och klövsjuka på över 50 år. Utbrottet drabbade en mjölkkobesättning med ca 1400 djur. Besättningen var lokaliserad endast 2 km från den slovakiska gränsen. I samband med utbrottet lade Ungern och Slovakien skydds- och restriktionszoner. Sedan utbrottet av mul- och klövsjuka bekräftades har stora delar av Ungern förbjudit förflyttningar av arter mottagliga för mul- och klövsjuka. Inga förflyttningar från Ungern till andra länder har tillåtits.

Sedan det första utbrottet i Ungern har mul- och klövsjuka bekräftats i ytterligare fyra anläggningar i Ungern. Det senaste utbrottet bekräftades den 17 april i en besättning med 874 nötkreatur.

Slovakien har också drabbats av sjukdomen och fick under kort tid fyra utbrott av mul- och klövsjuka mellan 21–25 mars. Sedan dess har ytterligare två utbrott bekräftats varav det sista utbrottet i Slovakien bekräftades den 4 april.

De drabbade MS har kontinuerligt informerat om vidtagna åtgärder för att bekämpa och utrota sjukdomen. En av de tillämpade åtgärderna är att använda suppressiv nödvaccination för att minska virusmängden i de besättningar där avlivning och bortskaffning av kadaver inte kan ske tillräckligt fort.

Produktprisstatistik i Sverige och EU

Jordbruksverkets producentprisstatistik omfattar tiden till och med februari 2025. Producentpriserna, avräkningsprisindex, ökade under perioden februari 2024 – februari 2025 med 8,7 procent. Priserna för vegetabilieprodukter ökade med 2,7 procent och priserna för animalier ökade med 14,4 procent. Bland enskilda produkter ökade priset för frukt och bär med 38 procent, oljeväxter med 25 procent, mjölk med 29 procent, nötkött med 8 procent och griskött med cirka fem procent. Priserna för spannmål och grönsaker föll däremot med cirka 5 procent.

I senare led av livsmedelskedjan ökade priserna livsmedelsindustriledet med 6,5 procent och KPI för livsmedel ökade med 4,1 procent. Livsmedelspriserna steg mer än KPI totalt sett.

De svenska producentpriserna för griskött ligger bland de allra högsta jämfört med övriga medlemsländer i EU. Sverige har tidigare även haft bland de högsta priserna för nötkött men en stark prisutveckling i flera andra EU-länder har lett till att det svenska avräkningspriset för tillfället ligger under EU:s genomsnitt. En stark prisutveckling för mjölk i Sverige har gjort att det svenska producentpriset för februari 2025 ligger bland de allra högsta i EU. Bland de större producentländerna är det endast Irland som har ett högre pris.

Produktionsmedelspriser

Säsongsmässigt har efterfrågan på gödning i Europa minskat eftersom vårbruket har genomförts. Svag prisutveckling för de råvaror som används vid framställning av gödning gör att det inte verkar ske några prisökningar för gödning i närtid.

Priserna för gödning ligger högre i EU jämfört med övriga viktiga produktionsområden i världen på grund av de tullar som tas ut i syfte att skydda den egna industrin och att hindra import från Ryssland och Belarus.

Prisutvecklingen för gödning i Sverige är snarlik den som gäller för EU i stort.

Priserna för både nötkreaturs- och grisfoder har gått ner något under de senaste månaderna, valutakursförändringarna kan vara en bidragande orsak.

Produktionsmedelsprisstatistik Sverige

Jordbruksverkets prisstatistik omfattar perioden till och med februari 2025.

Produktionsmedelsprisindex har under perioden februari 2024-februari 2025 ökat med 3,1 procent. Bland enskilda produktionsmedel har priserna för energi fallit med 1 procent, gödningspriserna har gått upp med 22 procent och foderpriserna har gått upp med 1 procent.

Lönsamhet

LRF växtodling har lämnat en lägesrapport inför årets växtsäsong. På grund av det oroliga marknadsläget ser utsikterna sämre ut inför 2025 jämfört med förra året.

Däremot ser lönsamheten bättre ut jämfört med perioden 2017–2019. Priserna för vete och malkorn har fallit medan priserna gått upp för foderkorn och raps.

Priserna för insatsvaror väntas ligga kvar på samma nivå som förra året.

Scan har genom sin ägare Lantmännen konstaterat att investeringstakten i svensk nötköttsproduktion måste öka. Företaget avser att under 2025 bidra med riskkapital för att investeringarna ska öka.

I detta ärende har avdelningschefen Olof Johansson beslutat. Frida Svensson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Bengt Johnsson, Lena Niemi Hjulfors och verksjuristen Sara Sundelius deltagit.

Olof Johansson

Frida Svensson

Skrivelsen har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.